

Metody sztucznej inteligencji 2

Projekt 2. — Rozpoznawanie kształtów w czasie rzeczywistym

Raport końcowy

Bartłomiej Dach

Tymon Felski

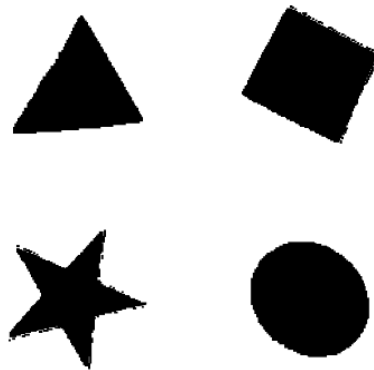
29 maja 2018

Poniższy dokument zawiera końcowy opis projektu, którego celem jest zaimplementowanie rozwiązania pozwalającego na detekcję i rozpoznawanie prostych kształtów na obrazach za pomocą metod geometrycznych oraz z użyciem sieci neuronowych i porównanie skuteczności oraz wydajności obu wariantów.

1. Opis problemu badawczego

Zagadnienie rozpoznawania obiektów na obrazach z użyciem metod sztucznej inteligencji stanowi duży obszar zainteresowań naukowych. Efektywne rozwiązanie tego zagadnienia pomogłoby usprawnić wiele procesów, dotychczas wymagających ludzkiej kontroli i interwencji.

W niniejszym projekcie zbiór rozpoznawanych typów obiektów został zawężony do czterech rodzajów kształtów geometrycznych: trójkąta, kwadratu, koła i gwiazdy pięciopromiennej (patrz rys, 1). Kształty mogą znajdować się w dowolnej orientacji i mieć dowolny rozmiar. Dla uproszczenia zakładamy również, że kolor rozpoznawanych obiektów jest jednakowy i znany *a priori*.

Rysunek 1: Przykładowe kształty ze zbioru treningowego używanego do treningu i oceny jakości klasyfikatorów

1.1. Cel badań

Kształty geometryczne wykazują pewien stopień regularności, co powoduje, że do ich rozpoznawania można próbować zastosować algorytmy dokładne. Przykładem są zaimplementowane w bibliotece OpenCV [5]:

- algorytm Suzukiego [12] do wyznaczania konturów na podstawie obrazów rastrowych,
- algorytm Douglasa-Peuckera [4] do upraszczania konturów i redukcji liczby punktów.

Dzięki tym dwóm algorytmom można na podstawie binarnego obrazu wejściowego wyznaczyć kontur kształtu — łamaną zamkniętą przybliżającą kształt wyznaczony przez piksele kształtu na tle.

Oprócz metod dokładnych, do zagadnienia rozpoznawania można również użyć sieci neuronowych, które zamiast wiedzy dokładnej używają przygotowanych zbiorów treningowych oraz metod optymalizacji, aby dokonać klasyfikacji. Celem badań jest porównanie wydajności i skuteczności wybranych metod.

1.2. Wykorzystane techniki

Do zaimplementowania klasyfikatorów użyty został język skryptowy **Python** w wersji 3.5.2. Ponadto wykorzystane zostały dodatkowe biblioteki, wymienione w tabeli 1. Podejście geometryczne opiera się na funkcjach udostępnianych przez **OpenCV**, podczas

gdy sieci neuronowe stworzone zostały za pośrednictwem API dostarczanego przez bibliotekę **Keras**.

Nr	Komponent, wersja	Opis	Licencja	
1	h5py, 2.7.1	Interfejs dla binarnego formatu danych HDF5, wymagany przez Keras	BSD License	[3]
2	Keras, 2.1.4	Biblioteka udostępniająca API do sieci neuronowych	MIT License	[2]
3	Matplotlib, 2.1.0	Umożliwia tworzenie wykresów	Matplotlib License	[6]
4	NumPy, 1.13.3	Używana do efektywnych obliczeń na wektorach n -wymiarowych	BSD License	[10]
5	OpenCV, 3.3.0	Biblioteka do obróbki obrazów	New BSD License	[5]
6	pandas, 0.21.0	Wspomaga ładowanie danych z plików CSV oraz ich analizę	BSD License	[7]
7	TensorFlow, 1.8.0	Framework do uczenia maszynowego używany przez Keras	Apache 2.0	[13]

Tablica 1: Wykorzystane biblioteki wraz z określeniem licencji

1.2.1. Wycięcie kształtów z tła

Ponieważ projekt zakłada, że kolor kształtów jest zadany z góry, do ekstrakcji kształtów z tła wystarczy zastosować operację progowania obrazu. Pozwala ona na zamianę obrazu w kolorze na obraz binarny. Progowanie wykonywane jest w przestrzeni kolorów HSV, która dobrze odwzorowuje podobieństwo odcieni barw; wystarczy zdefiniować przedział dla parametru H, który określa sąsiedztwo tonalne żądanego koloru.

1.2.2. Klasyfikator geometryczny

Główną ideą działania klasyfikatora geometrycznego jest dopasowanie łamanej zamkniętej do rozpoznanego kształtu i analiza kształtu tej łamanej.

Do odróżniania kształtów wykorzystywana jest przede wszystkim liczba wierzchołków

w wyznaczonym konturze. Pozwala ona na proste odróżnienie trójkątów, czworokątów i dziesięciokątów od pozostałych kształtów. Ponadto, dla każdego kształtu innego niż trójkąt, stosowane są odpowiednie heurystyki:

- W przypadku kwadratów, sprawdzana jest proporcja wysokości do szerokości kształtu (powinna być bliska jedności). Ponadto bok kwadratu wyznaczany jest na podstawie pola i obwodu figury; jeśli dwie wyznaczone wartości nie są bliskie sobie, kształt jest odrzucany.
- Rozpoznawanie gwiazd korzysta z faktu, że wierzchołki parzyste i nieparzyste gwiazdy znajdują się w innych odległościach od środka figury. Zatem, jeśli odchylenie standardowe odległości od środka wierzchołków parzystych i nieparzystych jest zbyt duże, figura jest odrzucana.
- Dla kół, podobnie jak dla kwadratów, promień koła wyznaczany jest dwukrotnie na podstawie pola i obwodu figury. W przypadku zbyt dużej różnicy kształt nie jest klasyfikowany.

1.2.3. Klasyfikatory oparte na sieciach neuronowych

Klasyfikatory oparte na sieciach były trenowane na podstawie zbioru treningowego [8]. Zostały opracowane dwa warianty sieci, operujące na obrazie wejściowym rozmiarów 64×64 :

- W pierwszym wariantcie wejściowy binarny obraz dwuwymiarowy spłaszczany jest do jednowymiarowego wektora, który przekazywany jest na wejście sieci. Użyta sieć korzysta z trzech warstw ukrytych z funkcją aktywacji ReLU (ang. *Rectified Linear Unit*). Ponadto, po każdej warstwie ukrytej dodana jest warstwa *dropout*, zapobiegająca zjawisku *overfitting* [11].
Warstwa wyjściowa jako funkcji aktywacji używa funkcji *softmax*.
- Drugi wariant korzysta z pojedynczej warstwy konwolucyjnej z rozmiarem okna 8×8 oraz warstwy *dropout*. Wynik warstwy konwolucyjnej jest spłaszczany i dostarczany do warstwy wyjściowej z funkcją *softmax*.

2. Instrukcja użytkowania

W skład projektu wchodzi trzy główne skrypty Pythona, odpowiadające kolejno za trenowanie klasyfikatorów opartych na sieciach neuronowych i testowanie działania wszystkich trzech klasyfikatorów na obrazach statycznych oraz strumieniach wideo z kamery komputera.

2.1. Trenowanie sieci neuronowej

Do wykonania treningu sieci neuronowej należy wykorzystać skrypt `train.py`. Dokonuje on wyznaczenia modelu dla sieci w obu wariantach (spłaszczonym i konwolucyjnym). Skrypt należy wywołać poleceniem

```
$ python train.py -d train-image-directory
```

gdzie `train-image-directory` oznacza katalog zawierający zbiór treningowy udostępniony w [8]. Obrazy w zbiorze treningowym muszą zawierać czarne kształty na białym tle.

Wykonanie skryptu rozpocznie proces uczenia sieci, który może potrwać do kilkunastu minut. W wyniku działania skryptu w bieżącym katalogu zostanie stworzony podkatalog `model`, zawierający dwa pliki:

- Plik `shapes_model_1d_vec.h5` zawiera model dla sieci neuronowej operującej na spłaszczonym obrazie wytrenowany przy użyciu 50 epok.
- Plik `shapes_model_2d_img.h5` zawiera model dla konwolucyjnej sieci neuronowej wytrenowany przy użyciu 25 epok.

2.2. Testy na obrazach wczytywanych z pliku

Klasyfikacji dla folderu zawierającego obrazy można wykonać za pomocą skryptu `image_test.py`. Skrypt ten wczyta wszystkie obrazy (z białymi kształtami na czarnym tle) znajdujące się w danym folderze i dokona ich zbiorczej identyfikacji. Do uruchomienia go należy użyć polecenia

```
$ python image_test.py -d test-image-directory  
                        -c {geometric,vector-network,convolutional-network}
```

- W parametrze `-d` podajemy ścieżkę do folderu, w którym znajdują się obrazy testowe.
- Parametr `-c` służy wyborowi klasyfikatora, który powinien być użyty dla danych testowych. Możliwe opcje to:
 - `geometric` — używa klasyfikatora geometrycznego,
 - `vector-network` — używa klasyfikatora opartego o płaską sieć neuronową,
 - `convolutional-network` — używa klasyfikatora opartego o sieć konwolucyjną.

Na wyjściu program wypisze liczbę rozpoznanych kształtów każdego rodzaju na wszystkich obrazach znajdujących się w wyspecyfikowanym katalogu.

2.3. Rozpoznawanie kształtów w czasie rzeczywistym

Ostatni skrypt, `capture.py`, służy demonstracji działania klasyfikatorów na strumieniu wideo. Obraz pobierany jest z kamery komputera, jeśli taką posiada. Skrypt uruchamiamy bez parametrów poleceniem:

```
$ python capture.py
```

Skrypt ma charakter interaktywnego okna — za pomocą klawiszy klawiatury można przełączać się między klasyfikatorami lub dokonać próby czasowej. Dokładny opis wszystkich opcji znajduje się poniżej.

- Klawisze numeryczne służą przełączaniu się między klasyfikatorami, których wyniki wyświetlane są na podglądzie.
 - Klawisz `1` powoduje przełączenie podglądu na klasyfikator geometryczny.
 - Klawisz `2` powoduje przełączenie podglądu na wektorowy klasyfikator z siecią neuronową.
 - Klawisz `3` powoduje przełączenie podglądu na klasyfikator z konwolucyjną siecią neuronową.
- Za pomocą skryptu można wykonać próbę czasową wszystkich klasyfikatorów dla ustalonego rodzaju kształtu. Dla każdego klasyfikatora liczony jest czas poprawnej klasyfikacji. Czas zatrzymywany jest, jeśli klasyfikator przez dłużej niż 8 klatek podejmował próbę rozpoznania kształtu i rozpoznawał inny kształt niż był ustawiony obecnie oczekiwany lub gdy stwierdził, że wykryty obszar nie zawiera żadnego ze znanych mu kształtów.
 - Klawisze `Z`, `X`, `C`, `V` pozwalają zmienić rodzaj kształtu.
 - * Wciśnięcie klawisza `Z` spowoduje, że oczekiwanym kształtem będzie kwadrat.
 - * Wciśnięcie klawisza `X` spowoduje, że oczekiwanym kształtem będzie gwiazda.
 - * Wciśnięcie klawisza `C` spowoduje, że oczekiwanym kształtem będzie koło.
 - * Wciśnięcie klawisza `V` spowoduje, że oczekiwanym kształtem będzie trójkąt.
 - Klawisz `A` powoduje rozpoczęcie próby czasowej.
 - Klawisz `S` powoduje zatrzymanie rozpoczętej próby czasowej.
 - Klawisz `R` powoduje zrestartowanie próby czasowej.

Podczas trwania próby można zarówno zmieniać docelowy typ rozpoznawanego kształtu, jak i przełączać podgląd wyników klasyfikatora między dostępnymi opcjami.

- Klawisz `H` powoduje wyświetlenie pomocy na ekranie.
- Klawisz `D` powoduje włączenie trybu *debug*. W tym trybie w osobnym oknie na ekranie wyświetlane są rozpoznawane po progowaniu kontury, a na konsoli wyświetlane są: średni, minimalny i maksymalny czas działania poszczególnych klasyfikatorów.
- Klawisz `Q` powoduje zakończenie działania skryptu.

3. Wyniki eksperymentalne

TODO sranie do ryja

3.1. Kryteria oceny klasyfikatorów

Ocenie zdecydowano się poddać kilka kryteriów. Wyniki klasyfikacji postanowiono zbadać poprzez wyznaczenie dokładności (*ang. accuracy*), która jest jedną z miar oceny jakości klasyfikacji. Wydajność klasyfikatorów zweryfikowano mierząc czas wywołań klasyfikacji dla każdego z nich. Ponadto klasyfikatory poddano próbie bardziej empirycznej, polegającej na teście w czasie rzeczywistym.

3.1.1. Dokładność

Dokładność jest najbardziej intuicyjnym pojęciem pozwalającym na zmierzenie rozumianej przez nas skuteczności klasyfikatora. Dokładność jest bowiem stosunkiem liczby poprawnych klasyfikacji do liczności całej badanej populacji.

Dla każdego obrazu ze zbioru [8] uruchomiono klasyfikację kształtu przy pomocy klasyfikatora geometrycznego i każdej z sieci neuronowych. Następnie zgodnie z definicją dokładności zliczono poprawne wyniki i wyznaczono szukany współczynnik.

W przypadku rozpatrywanych sieci neuronowych dokładność jest dodatkowo jedną z miar wypisywanych na ekran w trybie *verbose* podczas treningu. Podczas trenowania zbiór danych wejściowych dzielony jest na dwa zbiory – co piąty element odkładany jest na bok do zbioru testowego. Zbiór treningowy zawiera wobec tego 80% obrazów, a po każdej epoce następuje walidacja obecnego stanu sieci przy pomocy pozostałych 20% obrazów. Na samym końcu treningu wykonywana jest ewaluacja wytrenowanego modelu, w celu ustalenia ostatecznej dokładności klasyfikacji na zbiorze testowym.

3.1.2. Wydajność

Stworzony na potrzeby projektu skrypt `capture.py` pozwala na włączenie trybu *debug*, dzięki któremu wyniki wydajnościowe każdego klasyfikatora są wypisywane na ekran.

Podawane są wartości takie jak:

- minimalny czas klasyfikacji od początku działania skryptu,
- maksymalny czas klasyfikacji od początku działania skryptu,
- średni czas klasyfikacji od początku działania skryptu.

Zdecydowano się nie liczyć mediany, ponieważ wymagałoby to pamiętania wszystkich czasów klasyfikacji, co negatywnie wpłynęło by na zużycie pamięci.

3.1.3. Próba czasowa

W tym teście zbadano zachowanie wszystkich trzech jednocześnie w tym samym scenariuszu – rozpoznawaniu kształtów w czasie rzeczywistym na strumieniu wideo. Wykorzystano w tym celu opisywany wcześniej skrypt `capture.py`, który skonfigurowano na rozpoznawanie konkretnego kształtu i uruchomiono próbę czasową. Zadaniem jest poprawna klasyfikacja pokazywanego kształtu przez jak najdłuższy okres czasu, przy czym dopuszcza się pomyłkę nie dłuższą niż 8 klatek z rzędu. W przeciwnym przypadku czas przestaje być mierzony dla danego klasyfikatora.

3.2. Uzyskane wyniki

W poniższym podrozdziale opisano wyniki uzyskane przy pomocy opisanych powyżej testów.

3.2.1. Dokładność

W zbiorze [8] znajduje się 14970 obrazów – 3720 kół, 3765 kwadratów, 3765 gwiazd i 3720 trójkątów. Dla każdego z klasyfikatorów wyznaczono dokładność uruchamiając proces klasyfikacji na każdym z obrazów przy pomocy skryptu `image_test.py` i zliczając stosunek poprawnych dopasowań do liczby wszystkich prób. Wyniki wyglądają następująco:

- Klasyfikator geometryczny zakwalifikował poprawnie 14911 kształtów, co daje dokładność na poziomie 0.9961 w przybliżeniu. Tym razem najgorzej wypadły trójkąty – były tam aż 153 pomyłki.
- Klasyfikator korzystający z sieci neuronowej klasyfikującej wektory zidentyfikował poprawnie 14813 kształtów, co daje dokładność na poziomie 0.9895 w przybliżeniu. Najwięcej – bo aż 46 – błędów zostało popełnionych w przypadku klasyfikacji gwiazd.

- Klasyfikator korzystający z konwolucyjnej sieci neuronowej rozpoznał poprawnie 14915 kształtów, co daje dokładność na poziomie 0.9963 w przybliżeniu. Podobnie jak poprzednio, najgorzej wypadły trójkąty, jednak tym razem pomyłek było mniej, bo zaledwie 53.

Warto zauważyć, że poza siedmioma przypadkami błędnej identyfikacji trójkątów jako kwadraty i gwiazdy przez sieć konwolucyjną, nie wystąpiły żadne błędy pierwszego typu (*ang. false positive errors*). Wszystkie pozostałe błędy dotyczyły nierozpoznania kształtu całkowicie.

Jak już wcześniej zostało wspomniane, dokładność była także wypisywana na ekran w trakcie treningu sieci neuronowych. Wartość wyznaczona podczas ewaluacji wytrenowanego modelu w przypadku sieci klasyfikującej wektory to 0.9980, natomiast dla sieci konwolucyjnej zwrócona wartość była 1.0 (wyniosła tyle już po 17-tej z 25 epok).

3.2.2. Wydajność

Wydajność każdej z metod klasyfikacji zmierzono na dwa sposoby. Pierwszym źródłem wyników był wykorzystany do badania dokładności skrypt `image_test.py`, w którym zmierzono upływ czasu klasyfikacji wszystkich 14970 obrazów łącznie z ich obróbką przez ekstraktor. Otrzymane wyniki są następujące:

- Klasyfikator geometryczny skończył klasyfikację obrazów w 28.66s, co daje w przybliżeniu średnio 0.0019s na obróbkę i klasyfikację każdego kształtu.
- Klasyfikator korzystający z sieci neuronowej klasyfikującej wektory skończył klasyfikację obrazów w 43.67s, co daje w przybliżeniu średnio 0.0029s na obróbkę i klasyfikację każdego kształtu.
- Klasyfikator korzystający z konwolucyjnej sieci neuronowej skończył klasyfikację obrazów w 48.53s, co daje w przybliżeniu średnio 0.0032s na obróbkę i klasyfikację każdego kształtu.

Drugim źródłem wyników był działający w trybie *debug* skrypt `capture.py`. Dla każdego z klasyfikatorów otrzymano następujące wyniki klasyfikacji pojedynczego kształtu (bez obróbki wstępnej):

- Klasyfikator geometryczny:
 - najkrótszy czas klasyfikacji wyniósł 0.000018s,
 - najdłuższy czas klasyfikacji wyniósł 0.001961s,
 - średni czas klasyfikacji wyniósł 0.000086s.
- Klasyfikator korzystający z sieci neuronowej klasyfikującej wektory:

- najkrótszy czas klasyfikacji wyniósł 0.000981s,
 - najdłuższy czas klasyfikacji wyniósł 0.022804s,
 - średni czas klasyfikacji wyniósł 0.001918s.
- Klasyfikator korzystający z konwolucyjnej sieci neuronowej:
 - najkrótszy czas klasyfikacji wyniósł 0.001086s,
 - najdłuższy czas klasyfikacji wyniósł 0.035751s,
 - średni czas klasyfikacji wyniósł 0.002212s.

3.2.3. Próba czasowa

Testom poddano każdy z kształtów osobno przy dodatkowym zastosowaniu różnych utrudnień, którymi są:

- translacja kształtu,
- obrót kształtu,
- przechylenie kształtu,
- przybliżenie kształtu.

Wyniki wykonanych prób czasowych znajdują się w tabeli poniżej. Kolumny oznaczone jako *geometric*, *network (vec)* oraz *network (conv)* odpowiadają odpowiednio klasyfikatorom: geometrycznemu, opartego na sieci neuronowej klasyfikującej wektory oraz na sieci konwolucyjnej.

Test	Kształt	geometric	network (vec)	network (conv)
Translacja	kwadrat	00:14.368	00:14.368	00:14.368
	koło	00:16.493	00:16.493	00:16.493
	trójkąt	00:13.210	00:13.210	00:13.210
	gwiazda	00:14.480	00:14.480	00:14.480
Obrót	kwadrat	00:17.291	00:17.291	00:17.291
	koło	00:17.936	00:17.936	00:17.936
	trójkąt	00:18.347	00:18.347	00:18.347
	gwiazda	00:10.154	00:10.231	00:15.575

Test	Kształt	geometric	network (vec)	network (conv)
Przechylene	kwadrat	00:03.113	00:06.254	00:06.285
	koło	00:05.658	00:05.568	00:05.753
	trójkąt	00:14.188	00:14.188	00:04.518
	gwiazda	00:08.886	00:03.590	00:13.652
Przybliżenie	kwadrat	00:17.115	00:17.115	00:17.115
	koło	00:08.984	00:09.150	00:08.921
	trójkąt	00:04.483	00:15.498	00:15.498
	gwiazda	00:04.558	00:04.590	00:14.308

Tablica 2: Wyniki przeprowadzonych prób czasowych

4. Podsumowanie

TODO sranie do ryja wszystko szybkie jak siemano i real time ez pz

4.1. Możliwości dalszych badań

Literatura

- [1] C.M. Bishop: *Neural Networks for Pattern Recognition*. Oxford University Press: Nowy Jork, 1995.
- [2] F. Chollet, Keras Team: Keras – Deep Learning for humans.
Oficjalna strona: <https://keras.io> [Dostęp 17 marca 2018]
- [3] A. Collette, HDF5 for Python.
Oficjalna strona: <https://www.h5py.org/> [Dostęp 27 maja 2018]
- [4] D.H. Douglas, T.K. Peucker, „Algorithms for the Reduction of the Number of Points Required to Represent a Digitized Line or its Caricature”, *Cartographica: The International Journal for Geographic Information and Geovisualization*, tom 10, s. 112–122, 1973.
- [5] Intel Corporation, Willow Garage, Itseez: OpenCV – Open Source Computer Vision.
Oficjalna strona: <https://opencv.org>. [Dostęp 17 marca 2018]
- [6] Matplotlib Development Team: Matplotlib.
Oficjalna strona: <https://matplotlib.org>. [Dostęp 17 marca 2018]

- [7] W. McKinney: pandas – Python Data Analysis Library.
Oficjalna strona: <https://pandas.pydata.org>. [Dostęp 17 marca 2018]
- [8] S. Meschke: Four Shapes dataset.
Dostępny: <https://www.kaggle.com/smeschke/four-shapes>. [Dostęp 17 marca 2018]
- [9] M.N. Murty, V.S. Devi: *Introduction to Pattern Recognition and Machine Learning*.
World Scientific Publishing: Singapur, 2015.
- [10] T. Oliphant: NumPy.
Oficjalna strona: <http://www.numpy.org>. [Dostęp 17 marca 2018]
- [11] N. Srivastava, G. Hinton, A. Krizhevsky, I. Sutskever, R. Salakhutdinov, „Dropout: A Simple Way to Prevent Neural Networks from Overfitting”, *Journal of Machine Learning Research*, tom 15, s. 1929–1958, 2014.
- [12] S. Suzuki, K. Abe, „Topological structural analysis of digitized binary images” *Computer Vision, Graphics and Image Processing*, tom 30, s. 32–66, 1985.
- [13] TensorFlow Team: TensorFlow – An open source machine learning framework for everyone.
Oficjalna strona: <https://www.tensorflow.org/> [Dostęp 27 maja 2018]